

„ЗАСТАВА“ издава трипут
у недељу, средом, петком
и недељом
Цар је на годину 14. фор
на по год. 7 фор. на чет-
врт године 3 фор 50 пов.
а вр. за Аустрију, а за Ср-
бију на годину 140 гроша
на по год. 70, а на четврт
године 35 гроша.

ЗАСТАВА.

Оглас се рачунају по ко-
личини врта, које из гар-
монта заузимају, и за сваку
врту плаћа се за први пут
3, за сваки даљи пут 4 и
осим тога за жиг увек по
30 п. Допис се шаљу у
редипштву а предплата или
серати администрацији „ЗА-
СТАВА“ у Нови Сад, у кући
број 858. код „златног јед-
норога“.

Број 101.

У Новоме Саду, у среду 27. августа 1869.

Год. IV.

У Новом Саду 26. августа.

Наше мишлење о укинућу војничке крајине ми смо већ довољно разложили, и изrekli да тако мисли и крајина изјављујући наду, да ће она томе што скорије сама јавна израза дати. То наговешћење наше почиње се остваривати. „Зачочник“ доноси следећи телеграм, који је објавио војничка Сиска, кад су изашла царска ручна писма о крајини, послала ратном министру:

„Обштина војни Сисак већ је једном законитим путем и недовољним начином изјавила своју жељу, да остане у оном стању, у којем је од више вјекова живила у вјерности према овоме цару и домовини, те овим понавља своју молбу, да се некида из крајинске свеце, док владају постојећи одношаји у провинцијалној Хрватској. Ако виши државни обзира Њ. С. Величанство привољују, одношаје војне крајине променити, то ће се објавити у Сисак и овој највишој жељи покорити; но исто тако одлучно жеља да се све дотле неодокида од војне крајине, док се ова цјелокупно неукине. Као досада тако смо ми и унапред справни за превршени царски дом и отачину главу и иметак жртвовати; ал мислимо, да како своју тако и целе крајине дубоку жалост изричемо, што се без обзира на досадање големе заслуге крајиника њихова судбина без њихове приволе решава, где но у целој Аустрији нема такве мале и незнатне земље, којој становници не би могли уставним путем право самоодлуке извршавати.“

Придржављујући си наше жеље у посебном меморандуму обштинске разложити, умољавамо Вашу Преузвишеност, да ову представку изводи подастрети Њ. С. Величанству, нашем милостивном цару.“

Овоме од наше стране не треба коментара. Из Босне пишу „Зачочнику“: „Савет-паша предаје сву управу земаљску војничким достојанственицима, те се чини, да ће сва управа по неком војничком уставу устанављена бити. По том ће уставу Турци сачињавати народну војску. Војнички уреди латили су се својски тога уређивања, а коначна одлука изгледа се сваки дан из Цариграда, ето вам нове војничке крајине!“

Блуи паша обилази црногорску и ербеку међу, те ради на предлогу, где и какове треба саградити тврђаве. Веле, да ће те тврђаве силни тропак стајати и да ће та градња о недостатку новца запети и једва се за коју годину започети.

Пукао је глас, да ће се од једнога дела Бугарске, од Македоније и горње Албаније и једнога дела Босне створити нова држава или вилајет, којему ће Есад Лива паша поглаваром бити и на Скопљу столovati. Досадашњи привренички паша биће доглавник војничком управитељу Савет-Паши.

На управи новог управитеља невиди се никакви бољак ни напредак. Сила и самовоља свеједнако владају а ипак се очекује од добро воље и ревности Саветове, да ће све окренути на боље. Бог би дао! завршује дописник Зачочников, но извешће „Политикино“ много прве гласи. Тамо се вели, да је вулум Савет-пашини, који је много грђи него чувени Османпаша већем сваку меру превршио, и да скорим пући мора. Политика увиђа из владиних београдских листова, да је влада српска од порте искала да се Савет-паша укљони. Помаже то ако једна хрђа оде, а друга дође, то је друго питање?

У Француској је дошло до кризе. Наполеон је тако болестан, да свако држи, да му је крај ту, стога се свако у Француској пита шта ће бити после смрти његове. У Француској е била лична владавина. Наполеон имао је снаге, да за свога живота земљом влада, ал оћед његов син тако снажан бити, и шта ће бити док он не додоче до владе. Ово Наполеона већма тишти него сва боља његова. Републиканци већ као да су уверени, да је кудну последњи час Наполеониди, те воће њихове, као што је Рошфор и Рожар нећеду да приме амнестију, да се за време царска живота у земљу натраг врате; они држе, да им после смрти цареве неће бити нужна амнестија. По Паризу се разноси и тај глас, да принц Наполеон мисли сести на стричево место, и да је стога и говорно онако либералну беседу у сенату.

Пашовање по баталијону тителском.

Чуда и покори, што их власт војничка по баталијону тителском чини, тако су маха отели, да би морали, кад би их све прибележити тели, за њих у овом листу једну сталну рубрику отворену држати. Самовољи, што је у том округу овлада, време би било, да се један пут на пут стано, а да би се то могло, нужно је, да се на дотичном месту сазна од куд та самовоља ишче. Баталијон тителски одељон је географично од остале крајине и тако рећи за божији леђи стоји. С једне стране дели га од панчевачке пуковније Тиса, а с друге стране од петроварадинске Дунав, те је с тога и административно морао одељон бити, и ма да је само баталијон ипак је у управи толико самосталан као и свака друга пуковнија. Цео управљајући апарат састоји се у истини из три, односно два, виша штабска официра у месту Тителу, из подпуковника, као команданта; мајора војничка као адјутанта пуковникова; и мајора као референта цивилне управе и шест капетана по сеоским капетанијама. Ови осам девет људи то је олигархија баталијонска. Близна места једног од другог чини, да се ови људи толико пута састају и тако познаду, да један другог све крајеве сазна. Ако је дакле командант какав енергичан и правдољубив човек онда и којекако, ал ако је слаб и страстан, онда капетани овладају с њиме и онда је он девети у управи а не управитељ. До скоро био је обично референт цивилне управе капетан, „камерад“ и по чину и по „рангу“ капетанима, који су команданти по сели. Каква је он дакле контрола својим друговима. Но и мајор је утекао само са једном звездом од капетана идо јуче су ови били с њиме рег. Сад кад је он све и сва при управи шта се има његова браћа бојати ако што сгреше. Тужил ко капетана, ил иначе официра, то је већ напред јављено му, и место да се истрага и суочење са тужитељем предузме, оно му се тужба само „zur Rechtfertigung“ пошаље, и овај се назек оправда јер се ма шта за оправдање узме, а тужитељ буде кажњен као клеветник. По сада од неко доба бар се тужба прима, ал дотле није мого официра нико тужити, док му овај није дао допуштење, да га сме тужити. До скоро био је у баталијону тај обичај, да ако си имао шта против официра, ти си морао отићи компанији и искати „Begleitungs schreiben“, јер другичје те у баталијону нису пуштали преда се. Мора се мислити какав је тај „Begleitungs schreiben“, кад ти га онај прави, који има пик на тебе. Ти и незнаш шта он пише, а он ти унутри кондуиту прави онаку каква њему годи, и кад отворе у баталијону писмо, а ти у њему молиш да те казне, јер кад си се као неваљао човек, какав си обично у „Begleitungs schreiben“-у описан усудио, да једног „Eingehmann“-а, официра тужиш, зар се може теби пре него њему веровати, а кад се њему верује зар да ти ниси крив? Сад истина може се и без беглајтунга у баталијон, према те без њега нерадо гледе, али она иста процедура да се официру тужба „zur Rechtfertigung“ шаље и данас је задржана, и дога је официрска да био онај крив који официра тужује ал не био, он мора кажњен бити само да се одржи ауторитет официрски. Ако је тужба очевидно правична, онда се ил траже старе погрешке тужитељеве ил се вреба у новој и онда му се врати. Ко ће дакле усудити се официра тужити и јел чудо, кад ти се у баталијону тителском свако тужи да се самовоља официрска већ више неможе сносити, а овамо се тају и прикривају недела официрска. Иди брате у границу на ако ијоле поноса човечанска у себи имаш, ти ако нећеш пре времена побећи из ње, ти ћеш за цело у њој пре времена у гроб отићи морати. Но зар у граници нема и над попом пона, мора се одо запитати, зар нема над баталијоном апелације? Има ал која вајда. Пошаље човек тужбу на генералкоманду, и ова до душе покаже се, да јој је стало до тог, да се ствар изводи, ал у том врло непрактично поступа. Она обично шаље тужбу на бригаду „zur strengsten Untersuchung“, ал бригада тако исто шаље тужбу на баталијон „zur strengsten Untersuchung.“ У баталијону су добри пријатељи и можда сукривци овог, који је тужен, и он добије тужбу „zur Rechtfertigung“, и ако поред тога и „Verweiss“ добије, ил се из штације премести онда је и сувише кажњен.

Само тако може се одржати самовоља официрска и само тако може се разумети овај факт, што се ово дана у баталијону Тителском десило:

Као обично сваке године тако и ове пописивали су се рекрути у баталијону. Ни кад је највећа опасност у ратно доба нису се узимали у рекруте више од 6 такзовани „Altersklass-a“; но ове године, кад ни изгледа за рат нема Тителски баталијон уписује у рекруте сарадина „Заставе“ Панту Поповића, човека, који да је у време стао у солдате сад би већ изолужио, човека, који је по крштеном писму овом рођен у 1842 години, дакле спада у осму класу, а по конскрипцији у 1843, дакле у седму класу, а иначе обично се до четврте класе зове. Компанија Госпођиначка одакле је Панта Поповић родом, знајући да би погрешила, није се усудила да га у број рекрута упише, али од баталијона дође заповест, да она то учинити мора. О ревизији дошао је мајор војнички и овај избриса га из листе рекрута, јер на сваки начин није смео уети на се одговорност, почем је, по свој прилици, резерватом добила компанија заповест, и онда би се резерват случајно изгубити могао, кад би се истрага повела, те би све спало на мајора војничка. Видићемо оћед баталијонскокоманда остати при својој намери; јер известије већ неможе, почем је сарадин овог листа у Панчеву за учитеља изабран, али томе се чуду начудити неможемо, да је баталијонскокомандант Вишњић човек, кога иначе за правична држе за туђу освету са својим прстима из жервице кестење водити те; јер ако и непогодимо, да у том послу и масла из Карловаца има, ал за цело руке мајора Механовића нису чисте. Г. мајор Механовић зна да је сарадин „Заставе“ о скупштини баталијонској у Жабљу, када је ова неповерење патријарху и њему, као присталици патријарховоме, дала, тамо био, па ма да би без њега онакав закључак донешен био, држи, да би другичје испало, да он тамо небијаше, те мисли да му је он штрикљу преко рачуна превукао и стога оће да му се свети.

Но зар је то начин, све кад би и повода, ако не права имао г. мајор, зар и правду и образ и поштење, па и сам закон царски ваља газити, само да се до свете дође. Но начудимо се томе. У граници већма се казни кад лично уврдиш официра, него крвни злочин. Тамо за убиство долази човек три четир год. на робију, а ето за просту личну увреду, ако се у том увреда омагтра, што човек ма и против мајора брани народно право, за таку увреду оће слава! баталијонскокоманда човека осам година на робију да метне, јер солдачина за човека, који је сво време свога живота провео о науци бавећи се, за цело је права робија. Quoique tandem... Не господо! није Вама сарадин наш рачун помео, него Ви сами. Та у Вашим је рукама и сила и новац, Ви сте у баталијону свемогући, у сваком селу има ваших сталних агената сабљом и новцем наоружаних, ви по пркви и по варошким кућама придикујете народу, ви се неморате ни од кога крити, да га обавешћујете, па што ви, што ваши агенти народ за собом неповеду, што га они ва што ви оћете негово, кад мислите, да се наговорити даје. Зашто Ви неможете? Зато, што сте му тако омилили, да би волео у пако ићи, кад би морао у рају свама у друштву бити, зато што сте му већ догрдили. Но раја се већ и вашем пашовању при петак, још мало па неће више синови дичне Шајкашке земље, коју су им дедови крвљу напојили, бегати испред дошљака, који место да су благодарни на кори хлеба, коју ту нађше, прогавају све што је најчистије у земљи, доће и тај час, кад ће ти синови с уздигнути чело пћи по домовини, у коју сад због ваше самовоље тек крадом смеда да долазе, а међутим запитаћемо се горе, дал је само један цар у Бечу, ил има још један у Тителу, и доставићемо им по души све, па нек виде, ко им је опасан, ми, који ваша недела одкривамо; ил Ви, који, да би могли беговати, нас за револтанте и свакојаке денунцирате. П.

ДОПИСИ.

Из Мокрина. Имали и једног Србина данас кои неби обављност положаја цркве и народа нашег увиђао; од које обављности и потрешности: могу неодољне последице

произтећи. Сваки разборити и свестан члан народа нашег дужан је постарати се да се то зло укљони.

Између забринути синова народа нашег, јесам и ја, пазећи како на соботвено убеђење тако и на расположај народа, и судим да би расположење странака на сабору нашем у сагласност довести требало, да неби пламен страначке раздражености прогутао вероисповодно јединство наше.

По црквеној повестници, подобне су размерице у свима кризама прошлости, свагда эле сљеди за собом повукле, јер притиснуто јаче све на више скаче.

Онај је данас добротвор народу, који се на уталожене поденуте размирице и не престо ма којој страни безусловно причисли.

Браћо свештеници! Ми смо позвани да мир свету проповедамо, позвани смо да распу саборску уталажио на бољак и покој народа нашег. Ми живимо у народу, ми било његовог расположења познајемо; и знајући какови плодови из подобни тревња произићи могу, ако својој цркви и народу добра жељимо, ми треба да пренемо, и свима силама на оклоњење кобне по цркву нашу последице деламо. У име среће народа и покоја православне цркве позивам Вас браћо свештеници, особито диштриктурални, на братско споразумљење, на дан 30. августа, т. г. као на дан сбора Србских просветитеља и учитеља, у Кикинду ако дозволу добијемо у црквеном здању или ил не преко пута у великом гостионику! да утврдимо пут којим ћемо странке саборске измирити, а то ће мо учинити, ако из средине наше надлежним местима доставимо, како наше уверење, тако и расположење народа и озбиљност, која по цркву наступити може.

Свештенство само тако ће задатку свом душепопечитељском одговорити, ако наред свој у јединству и слогу сачува! ако има пред очима корист, како цркве тако и народа и обоје унапредити и изкушења и неводе одклонити постара се. Ако праведно и мира жељети проговори, надајући се, да ће ма која странка, увиђајући озбиљност тренутка данашњег, послушати смирени и искрени глас своих верних синова и измиритеља, и толико допустити колико је за измирене нужно!

Недајмо непријатељима споља повода да се нашем злу зарадују! угушимо своје зло унутра, и будимо опрезни за споља, и за оно који нам никада нису, нити ће, добра пожелити!

Браћо свештеници! упустимо се са правом свести у свето дело измирења; док није дошло задње време и прошао дванаести час ноћи, кад нећемо моћи пламен злокобног, по цркву и народ раздора, угасити у углоу. Ово Вам говорим као брат забринути, који се осећам за душе поверене вам пред богом и народом пододговоран! Стави мо се као посредници и измиритељи; то је наш задатак и права наша свештеничка и душепопечитељска дужност; да не буде последња лест горња од прве.

Права корист народа за којом сви треба да идемо, нода се опоречи ни каквим доказима, њу тражећи видићемо чега нам ваља држати се.

И ако нас мало буде у том коду и састанку измиритеља, ништа за то; ми ће мо образловати странку, странку народни измиритеља; која је једна у данашњим околностима са користи делати и опасност од цркве и народа одклонити кадра.

Ко поња ове речи: ко поња наш данашња озбиљни положај тај ће ми и поверења поклонити, и тај ће се сваки у коло измиритеља ухватити радо и сложено да пламен неубуквати сграду јединства нашег и у цео, сахрани боже, непретвори је. Дим. Арновљевић, парох.

У Енцији на преображење. (Због многог материјала закашњено). Због полске радње могомо тек данас договор држати, на коме једнодушно утврдило, шта да радимо како да и ми невојстанемо иза остале наше браће у борби за општу ствар народну. Ако ико, а оно ми Срби Еткани страдамо од самовоље калуђерске. Не зато, што је ваљда у „моди“ грдити калуђере и присталице им њихове заједно са патријархом, већ ствари саме ради пуштамо следеће у јавност. Године 1865 кад се предавање чисто романске општине темичко-варошке дијецезе арадокој, а помешано општине

услед царске револуције до коначне деобе у „status quo“ дакле под темишварском дијецезом остали имале, предаде нас Ечкане тадашњи конвенторјални бележник Василијан Петровић самовласно, као да смо чисто романска општина арадској дијецези. И од то доба поче наша беда и несвоља. Почеше нас Србе из цркве терати, услед чега се и таскоше у цркви. Деца нам од то доба никакве наставе немају. Јер србеко-романски учитељ, кога и ми плаћамо, и који пре тога врло добро србеки учаше нам децу нашу, од то доба ама да би коју српску; не ни за Бога, већ ето нам тако деца поустарела и без икакве поуке. Ми до душе и што је Богу право писасмо и владици г. Наки и министарству, а ми никада ни одговора не добисмо. Једина нам утеха и подпора за цело ово кобно време честити наш свештеник, који мушки с нама заједно издржа и сада издржава свакојака искушења, њега сада баш сасвим хоћеју, да сломију калуђери. Јер одма после распушта нашег сабора, од кога исчекивамо као овебао сунце праведно решење наше ствари, камо и молбеницу у том оправисмо, и пре којег нам г. грчко-оријентални патријарх по депутацији наду ули, да ће се наше јадно стање поправити — али сам исти патријарх самовољно распу — ето одма на кратко време после тога, романски епископ циркуларом под 662 бројем хоће да нашег патријарха суспендира зато, што овај болести ради неможе да му испуни жељу, да 3—4 дана путује у Арад, а друго баш и неће да иде, јер га никада није ни признао а и неможе признати за главу, пошто је незаконито предано ово место.

На тај глас одоше тројица патријару и молише га, да посредује код владике романског, да би оставио нашег пароху на миру и да не прави раздора у општини, док се ствар деобе не сврши. Патријар обрече да ће телеграфисати у Арад, али наваљаше уједно како би требало да се попа наш покори и како и Романа и то много њих има под нашем дијецезом темишварском. Ми се чудити морамо патријару како то наваљати може у обрану. Та што су Романи из помешаних општина под темишваром „status quo“ то резолуција вели да мора да буде. Али отуда се неможе извести доказ да и ми морамо под арадском дијецезом да будемо. Патријар вељаше још људима, како се ето развило посланици са сабора, а нико им ништа није урадио, како народњаци ето хоће да уведу оргуље у цркву, и у опште се видило да на народњаке баца кривцу разлага саборског.

И сада ваљда на рачун тога, што у патријару помоћи тражили, посла прећасна г. прото великобечкеречки и нами неколико екземплара „беседе патријара“ и изјаве „мандато-полагатеља. А посланица „православном народу“ по срећи изостаде и неотимамо се баш на њу. Но узалуд ваш мука. Јер код нас нам нема станишта. Кад ми владици и конвенторјари пишемо по 10 и 15 пута, она нас ни одговара неустојиво, јер шта ће мој ми, шта је њој стало до 285 душа србеких, што ће нестати, та има Срба доста на одмет. Но ми вам велимо, да несмо на одмет, да у вас више помоћи ни тражити нећемо, и да нам је спас наш у нама самим, и да ћемо га ту и наћи, као што пословица србека и вели: „Помози се сам, и Бог ће ти помоћи“.

Из Крбаве. — У 73. броју „Заставе“ јављено је како Дане Бањанин трговац из

Карловца шурује с владикама — попове тузи, парохије дјели и понуђа и т. д. — Поменути трговац и земљак наш погођен онђе ће га срби — не хтједо љутати већ у 82. броју Заставе изађе његова „изјава“ некаква, где он ни пет ни шест већ у кратко вели да је све оно што је о њему написано потвора и лаж — и позива дописника да се подпише, иначе га проглашава „подлим и простим клеветником.“ — Баш сам се грохотом насмијао кад сам то прочитао, те у први мах помислих да му и не одговарам. Али кад размислих Дане држи да је он сада чист само кад је рекао лаж — е морам му само то казати да незна за част чисту. — Дане захтева да се дописник подпише само и толико би њему богме доста било а у крајин...

Боље ће чоче бити ово: докажи да није истина као: да ниси шуровао с владикама ради попова и парохија — докажи да нијеси данашњем проти Кнежевићу отео парохију а попу Филипу дао; докажи да нијеси поповима новце за парохије драго и славо узајмио; — докажи да ниси попа Филипа владици тужио и свуда оговарао макар што ти ништа крив није — и тужбу која је на тебе управљена била владици брже боље послао. — Докажи да ниси по завођи свашта поручивао у Јошане докажи да ниси попу Оклопцији обећао Јошан; докажи да ниси и попом Грбићем из Подлапаче ради истог Јошана шуровао и обећао му га прије него Оклопцији. — Па од шале само још ово нека докаже: да није у Јошану одговарао људе да њима нетреба српска школа, него „њемачка“ (deutsche Gemeindegemeinschaft). А после смрти достове у Бечу — да још боље огади српску школу у Лици сашурава Дане Бањанин код пуковника Симића да овај бајаги натовара Јошанце за српску школу, па да dienstlich изађе како „народ“ хоће само лојал да буде уз немачку школу! Пу покрш, ви бездушници што убијате народ по главни пореците ваше силетке; па ће мо изнијети доказе на длаку измијерене, и још горопадније нарави.

Као што ви разбирате амо за нас камо ко иде и шта ко ради — незамјерите што и ми разбирамо и пазамо на вас те нам људи све донесу и о ономе знате „кршаменту“ што носите га узели у доказ за ваше похваљено заслуге културтрегерске. — Па проју знате... па веретију вашу тобоже поклоњену слушањима... Ехе, Дане, стари лисичару! а има тога још. Па „вексела“... знате! Па „цукар“... знате! па „демозина“... знате?! Нису нама уха зачепљена у лица!

Нека све ово Дане побије и докаже да је лажно — одмах ће му се подписати дописник а прије не — па из Данина позива ништа се не види, већ закорела пакост и лукавство — је нема никакве наде да би се поправило и на поштење вратио (ако га је каде имао)! А знамо и то да Дане шурује и кореспондира са нашим овцирима и великим и малима па би му име дописника добро дошло — јер шта је њему рећи да граничара појашу... Али се тога не бојимо Дане; већ бојте се ви за све ваше лукаве, подле шпијонске и неваљале послове.

Богаташи имаду каже се врага на новцима, а вама је тај скочио за врат, те ће вам и гога доста бити, а да и нетражите имена праведне Немезе, од које се неможете сакрити ни мађаронцију — ни споменике подижући реакционарске!... Српска је то немеза, од које ни све Томе ни томичићи... неће вас отети!! Хоће лика да није више од врбова лика;

неумре. Он је особа основана на удруживању, које му сигурност, пребивак и силу додаје.

Данил Фе, прави Сае, пун вере о могућности и вољи човека, поставља једног усамљеног протаву природе. Робинзон није нити нови нити наги човек, као што би бити имао. Он је живео у изобразеном свету, он је припо из сокровишта идеје, које је наше поколоњене од парћења првих дворуку до времена Лудвика XIV. друштвеним добром училио. Његове силне руке беху научене на посао. Сав материјал покривиле просвете, који се на палући лађе налазаше, стајаше му на услузи. Имашаше одело, обућу, начине, оружје, набоје, књиге и семе облагрђене ране. Остров Робинзон умишљени изабран је у најблагороднијем крају земље. Писац се сматраше искоревити на њему сваку звер дивљу — као и искушени све невдраве баруштине. А опет нам се чини као да живот његов о кончају висе. Починемо га за сигурнији сматрати, од тога дана, кад Робинзон поставља темељ првом удруживању са младим Петком.

Удруживање је тако очевидна нужност, да су се и пре нас многе врсте зверва удруживале. Још пре створања човека живљаху преживари на земљи удружени, и то не само у родбеном кругу, као козорог, и гемза, већ и раздјелен на рооове, као газела, антилопа, биво и дивља овца.

Преживари потребују дугу охрану, да би се напасли, а дуги одмор, да би ту рану из једног желудца у други довели. Шта раде да би то постићи могли? Скупљају се у дружине. Уго-

воће Крбав да не буде грбава; него да се исправи па да утуче своје изроде, то да људује и србује као и сва њена остала браћа. Познајемо и ми вас Дане и вашу прну и душманску дружину, са којом дависте народ наш амо и тамо попове глобећи и цркве грдоћи и плијењајући алла барјак знате а? Да се огледамо!

м... р... Из — Боке Которске. с августа. После преко морне врућине данас паде добротворна киша, а велика је потреб и била, навластито за љтину која и тако необећава најбоље.

Ту скориче кренуо је из новог господи Ну: ваљани дописник „Далмате“ и храбри перјаник одашње чете исусарске. Али с његовијем одласком малоће се добити, будући да међу нама има приличан број њему сличних, који ће га замијенити и друштву питомца прибавити! а језуитска мрежа мамивље заучке има. За преварити и уопавати неће људе неће се много: доста пута једна лијепа ријечина, мала посланица, или која награда кадре су учинити да човек заборави најсветије дужности човечанства и поштењег грађанина...

Лијепо је виђети како дан данас подпуно сугласије постоји међу нашим суграђанима и деснице и левнице; а не као прије кад су њеки немирни духови са њовијем лудјијем начелима, отачаства и србства, агитовали; чијећи да се мирни и добромислећи тресу; колико да зар није најслаба ствар у миру преживати и пробављати добра што нам их је Бог подарио!...

Мој покојни стриц Стојо — лака му земља — ваља свакога совјетоваше да за живјети срећно, ваља знати, што на рећ, путовати: данас бити жут, сјутра црн, а ондан црн и жуто, ето памети, ето живљена; настављајући и то: да се човек клони ових занешевака који уче љубити напредак, вјеру и отачбину; а мрзити туђинце и њове посланице; јер да то нијесу, ваљаше, него сањарије немирних духови те лено и куку кад би се они послушали!

А Србство?... Чува се изван обода градских гдје није допрла наука чича Стоје; гдје нема готована, и оне куле те се зову умјеренца, који под прелукот имају „рачуницу, вечије уши и лисичји реп.“

Овамо нас није нимало изненадио поступак Његове Светости, знајући да није ласно господство из шака испуштати, и да је оно мило свакоме; па и преставницима Исуса Христа, — прем да је Христос јавно учео, да његово царство није земаљско...

Одашње наше свештенство свечано је закључило да неспомине у цркви име владике Кнежевића него Његове Светости Самуила; ваљда с тога што није више србеки, него грчко-оријентални патријар !!! (у интересу србском требало би да се чеће отуда јављате, а ви сте на полагају можда најсходнијем зато, дакле ће нам сваки пут добро доћи ваш глас.)

ИЗЈАВЕ ОПШТИНА.

Ваша Светост!

Пошто прерадисио летињу и тек данас се сакупили могамо на договор, то вам ево на престо велимо: Св. Патријарше! Стрешите и Богу и народу! Јер поступак којим самовољно и без икакве узрока расуеће једва дочекани сабор — у који ми Срби Ечкани сву наду полагамо — да ће нас невоље наше опростити неда се ничим оправдати.

Авај и до Бога милота! та не иде то тако г. самовољници; народне благо тлачити о народњем аноју рхат живити, а уз све то право народње

варају да у интерес обште сигурности сваки од њи на одмену па стражи бити мора. Ако стража није тако силна и непријатељ продро у средину, скупљају своје силе у друштвене обране.

Мушки створе баталион у четвороугал, а бране се против непријатељу роковима. Женске и млади сакрију се у средини.

Иста нужда учинила је и коња друштвеном зверком. Опређелен, крмчу пићу провести двадесет метара дугачким црвом, нужно му је, тражити друштвену сигурност противу нападаја озобног непријатеља.

Преживари и коњи створили су путничка друштва.

Дабар (претеча нашег живота и напредка) створио је први друштво стално, село. Било му је нужно осигурати се од водотока, и зато је морао греде слагати и насипе чинити. Која звер који би човек сам толико ствари учинио? Уговорено је радити у друштву, а за већу сигурност такође у друштву бивати.

Мајмун, сад нас наподбљавајући, у старо време као наш претеча у животу, наподобљен нама, удружује се не само к друштвеним интересима, већ и особној забави.

Удруживање зверине, расте управо тако, као и њлове усавршење. Установана путујући и усебни друштва није се ни најмање развирила. Сакупите милион газела, ноћете нише од њи имати него род. Десет иллада људи али, удружени к обштим подпорама животни потреба, чине државу, мали народ.

Имећу небројених узрока, који нам грозе

потирати и сиделство терати. Не! не! неможе се тако више!

Слаби терат што га недељма нашим наваљаше на грбачу народну у земљу скоро да сабоје тужног патника — народ. Но неким нам је значе, да се ни само једанпут устремљује на плена. Тако и јучначки Срби. Осетио је и то у одсудном часу, да ту лавску снагу своју ваља да окуца. Зато се ни био прибрао, и један само скок учини, а противници му и упростиоци вере пређедовске и понос народа ваљаше се пред њим у прашину.

А зар нису Ваша Светост! многобројне изјаве са свију крајана остраог Србства противу самовоље Ваше Светости као председника саборског и такозване илерикалне странке, што на партијане и личних интереса проузорокова разлаз сабора — зар те изјаве нису јасан знак пробудње свести у Србина.

Зар чврсто и неомично стајање уз народну странку и једнодушно усвајање протеста и изјаве 29 посланика народних неможеју исту лавску снагу онога народа којег смо младови и ми; чича смо краи и вере и ми 283 душа србеких у Ечци коју самовоља једног само калуђера — који чак и посланичке части удостоји — предаде туђину на милост и немилост. Последиче отуда врло су хрђаве по нас. Деца нам 5 година ево нечуше у школи ни речце србеке. Ишаће наше црквене школеко поред свију неборивих доказа права на нашег нају туђијем је рукама. И сада ево у неодеудије доба, у ком братска савета науке и утехе од нашег ваљаног свештеника требамо стиже циркулар од романске конвенторје у Арад под бројем 662 у коме се нашем пароху прети суспензијом са парохије.

Ето Ваша Светост! у које доба расуеће сабор. Та наше само удо стање требало нас је дирнуло, а некамо ли кад још цео народ хоће ниште да треба поправити многих и многох у живац му заседајућих ствари.

С тога и рекосмо горе: Св. Патријарше! стрешите и Богу и народу! Зато нам нехвала, а живили 29 народних посланика и слава им!

У Ечци на преображење 1869.

Ваше Светости понизни Димитрије Мургудовић парох, Игња Мишиковић тугор, Асотија Богдановић, Јаков Петровић, Саво Радонић, Гена Паланачки, Мита Сколов, Паја Савовић, Георг Мимиров, Миливој Мишиковић, Паја Мишиковић, Стева Батевић, Јоца Гађанеки, Стева Јелин, Иса Битевић, Ђорђе Радонић, Стојан Радудовић, Аркадија Маринковић, Глиша Чорогар, Ђура Мургудовић, богослов.

Свети патријарше!

Самовољним расуећем народног сабора, који се на основу ујачице нам црквене аутономије, а не воље Ваше Светости, у Карловце ради уређивања црквено-просветни одношаја искупио — изгасио светост срб. народни права! погазио образ и србеко поштење! Не ово дакле, што је Србину најмилије, и најдражије, свечано вам овде кажемо — погазио! али и љуто неверење с' тог вашг незаконитог и недостојанственог поступка код народа вечито задобасте!

С тог дакле, и ми у име наше преко 5200 чисти православни душа бројне обштине, Вашој Светости највеће негодовање изричемо, и отворено Светости Вашој изјављујемо, да радњу 29 гориче посланика народне странке, свесним одобравамо.

Напоследку непропуштамо Вашу Светост најпристојаније умолити, да што пре народни сабор савете, а на мандатополагатеља места, нов и то слободан избор расписишете.

Из седнице најрдне црквене скупштине, државне у Стару 17 авг. 1869.

Јован Ајдуковић, Јован Туричић, перовођа, председник.

Ваша Светост!

Наш је народни сабор за 1. јуна 1869. у Карловце сазван, да потребна питања нашег црквено-народног живота у претрес узме, по духу времена сходна преустројства болног народном телу пружи. Тај је сабор расуот, па ми држимо да су црквене скупштине по свом положају позване изјавити на ком је кривци и који је за расуеће сабора одговорни.

Паљиво пратећи рад сазваног сабора, који је сада расуот или на неизвесно време одгођен, увидисмо да Ваша Светост сабор самовласно без

уништењем, није то нити мирност поднебија нити плодност жива, нити мноштво биља, шт живот наш о неколико година више на земљи задржава; већ то је тесна и логична организација друштва. Дивљаци у јужној Америци живе у поднебију врло нежњом, газе по врло бујној земљи. Рајска смоква, од које плод е једног дрвета израни до сто дуња, јест саморастни давајући јим свој плод у руке, а опет ти људи просредње нојиве више него тринајест до четрнајест година. То је узрок што је друштво у њи још у зачеку. Енглези живи зими и лети, на земљи у дивљем стању плодећу само трапу и дубове, а опет траје њиов живот просредње до 39 година. Енглез живи три пут толико као дивљак, јер још у коленци вађе малу артицу то јест: авицију великог друштва бртског. Тако и ми живимо 39 година из ти сами узрока као и Енглези. Годинио 1869. трајало је доба нашег живота 28³/₄ година. Друштво се више и више распрострањавана па вато и човечији живот дуже траје.

К продужењу човечијег живота, неоптеребујемо ништа више, већ друштвени живот распрострањавати и усавршавати.

Парном силом зближиће се обитатељи обадва пола један другом, а помоћи тиска, који идеје општег блага развирује, скупљаће се капитал целог света, по потреби друштвеног интереса сад на једном сад на другом крају света.

Дотериваће се помоћу идеје споразумљивости.

Људи нису један другим равни у способности. Нису равни по величини, сили, разуму, и богатству; али у том вершава нити при-

Подлистак „Заставе“.

УДРУЖИВАЊЕ!

II.

Шта говоре два пса о своме госи, кад леже један уз другог крај ватре да би се огрејали? Заста као што два ројалисте о краљу, као што два верна о богу говоре!

— Човек је велики! рекне један.
— Човек је добар! одговори други.
— Он је господ!
— Он је отац!
— Он вида куће, пече хлеб и кува чорбу.
— Он свашта чини, све може, све при-
тјакава.

— Он је свуда и на сваком месту, желе-
ваником.
— Он је свезајући, новинама.
— Он види и то најмање микроскопом и
то најудаљеније телескопом.
— Он зна прошлост историјом а будућ-
ност логиком.

— Он узима у руку муњу, кад иде у лов.
Тако суде о теби твоји дворани, о краљу
природе; тако те хвале твоји верни, о боже
меса и костију! — Неопи се кадилем тим, и
недај се за нос водити. Повина поу благодар-
ност и удивљење долази само тако далеко,
докле је човек двоного звер са белом, жутом,
црвеном или црном кожом, са другим људма,
у организованог обштину живића.

Зверка — човек нема на овој планети ни-
шта више, него што му је нужно, да глађу

Досад су ове општине изразиле неповерење патријарху.

- 1. Тителски округ (12 општина). 2. Темпшвар (фабрика). 3. Вршац. 4. Митровица. 5. Н. Сад. 6. Земун. 7. Панчево. 8. Чаково. 9. Горњи Карловац. 10. Мокрац. 11. Дубица. 12. Вилковци. 13. Темпшвар (град). 14. Ст. Томаш. 15. Вел. Гај. 16. Моле. 17. Шид. 18. Бачинац. 19. Ердевиц. 20. Бингула. 21. Давош. 22. Турска Кањига. 23. Баја. 24. Сомбор. 25. Стари Бечеј. 26. Кула. 27. Врањево. 28. Кикинда. 29. Мирковци. 30. Арад. 31. Загреб. 32. Рума. 33. Турија. 34. Сивац. 35. Ковин. 36. Сента. 37. Бела Црква. 38. Делиблат. 39. Осек. 40. Меленци. 41. Каменица. 42. Пирош. 43. Крстуц. 44. Јарковац. 45. Омољце. 46. Баваниште. 47. Брђанска. 48. Црквени Зок. 49. Ириг. 50. Вуковар. 51. Јосилово. 52. Перлез. 53. Лединци. 54. Черевци. 55. Староселока. 56. Кушић. 57. Кручица. 58. Златица. 59. Калуђерово. 60. Лесковица. 61. Белобрешка. 62. Шожежана. 63. Молдава. 64. Мачевић. 65. Визајка. 66. Јабучка. 67. Елемир. 68. Рудна. 69. Врбас. 70. Старо Керска. 71. Ека. 72. Стара Градишка. 73. Меминска. 74. Мохач. 75. Чанад. 76. Стапар. 77. Варјаш. 78. Иланца. 79. Паланка. 80. Кишчадуба. Свега 92 општине.

Даље и становништво из Арада, Надлака, Батање, Чанади, Печке, Торње: Осим тога на шест зборова: У Н. Саду, Кикинди, Шаклошу, Пешти, читава сљунска пуковнија и Суботица. Свега 104. изјаве.

ТЕЛЕГРАМ УРЕДНИШТВУ „ЗАСТАВЕ.“

Пешта 25. августа. Сбор горњоземских Срба једногласно са највећим одушевљењем закључно поверење народним посланицима, протама Беговићу и Бранковићу, а највеће неповерење грчко оријенталном патријарху и клерикалној странци.

НОВИЈЕ.

Одгођене седнице сабора троједно краљевине постављене су 23. августа. Седницу отвори саборски председник госп. Анта плем. Вукановић у полак 12 сати, те поздравиле саборске чланове срдачним добродошлом.

Бележник Рајнер пр. читао затим пред. одп. од 12. ав., којим се одређује инсталација бана барона Левина Рауха у банско достојанство, и за тај чин именује кр. поверљивом бискуп др. Вецејав Солаћ.

После тога читани су разни поднесци, а између осталих допис светлости бана, којим јавља, да је аутономна земаљска влада ступила у живот 16. авг. 1869.; вјерованце ново изабраних чланова гроза Куна и Марка Хорвата; допис, којим се сабору шаљу већ толико пута захтевани списи у погледу прокопа између Дунава и Саве, и представке жупанија: сремске и вировитичке, те градова Загреб и Копривнице, којим моле сабор, да се заузме за то, да се препречи продаја крајшних шума, и молба котара виводскога, да се за овај котар одгоди новачење до 15. децемб. Ова се молбеница упућује одбору петиционалном. Председник закључи седницу у 12 сати и закаже будућу за понедељак у 11 сати.

— Кад је јуче први наш лист пише „Зачочник“ натискан, излетео испод ваљка, поздравиле га врли Сисчани груканем мужара. У то доба ститосе нам брзовјавним путем поздрав и честитке од грађана петринских, и од загребачке омладине, а у вече око 8 сати почаста нас грађанство сисачко сјајном бакљадом, праћеном певачким друштвом петринским „Славузем“ и регементском гласбом.

Јер се ствар непосредно нас тиче, недопушта нам чедност, да потанко описујемо одушевљење, којим је почетак нашега рада на крајшњој страни поздрављен; ценимо ипак, да нам је дужност напоменути радостан овај појав родољубија и будне свести у новом нашем завичају, ујерени, да ће се одликовању, учињену нам и настојању нашем радовати сви поштени, напредни и слободоумни Хрвати и Срби.

И из гр. Сиска придружила се тој слави мноштво отмене господе, немарећи за смешне грољње некаких редарника тамошњи, да ће се пописати и госп. барону Рауху пријавити, који исто вече из гр. Сиска пређе у војни Сисак.

Грађанству из војнога и грађанскога Сиска, грађанству из Петриње и петринског Славују наша најодличнија хвала!

У бечком „Вандереру“ бр. 241. извешао је приватан телеграм из Београда, где се каже да је 90 најзатнији места србски, међу њима Вршац и Нови Сад изјавило неповерење народној страни, или као што се тамо вели, „приврженицима Милетићевима начела.“

На ову пресну и смешну лаж, црквени одбор у седици давањој закључио је, следећи телеграфички одговор редакције вешепомеутог листа послати: Ваш београдски телеграм прогласује се за гадну невештоштину. Црква новосадска општина и многобројни

поверење окупови изјавили су патријарху не новосад, на против пак — народној страни и њу поском посланику саборском дру Милет но увоворење. То исто као што смо се подну разводрили, учиниле су готово све знатније ц е општине.

Нови Сад 23. августа 1869. У име одбора србске црквене православно општине новосадске

Ђорђе Новић, с. р. Тома Зековић, с. р. подпредседник. перовођа.

ЈА В А Н П О З И В.

Кад се обистинио глас, да је српски народни сабор самовлашћом патријарховим распуштен односно одгођен, наша је земуиска општина, које смо и ми чланови у својој главној скупштини у којој су и два наша свештеника присуствовали једногласно закључила и послала патријарху адресу негодовања. После тога дознали смо, да наш Земунац г. Ст. Андрејевић носи по народу зарад потписивања једну адресу у противном смислу и 1. авг. читасмо је у „Видов-дану штампану. На завршетку те изјаве стоји:

„долазе 140 потписа од старих и млађих грађана, међу којима више су њих чланови црквене и политичне општине.“

Ми смо већ напред споменули, да је адреса неповерења у нашој општини једногласно закључена и с тога позивамо уред. „Видов-дан“ да изнесе имена свију оних кој су ту његову адресу потписали, „како би и та свету наново показати могла, како је с оним изјавама, које „Видов-дан“ и његов уплив побра „Напредак“ доноси!“

Држимо кад их „Видов-дан“ честитим назива да се неће заустезати да им имена на среду изнесе!

Живко Василијевић, Панта Барјактаровић, чланови православне општине.

Прилози на срб. нар. позориште од ковчежића.

Из Ердевика (посл. А. Јанковић) бр. 323. код Ј. Станковића 18 ф.; бр. 324. код Ј. Анжевића у врши 6 ф. 90 нов. Свега: 24 ф. 90 нов.

Из Ст. Кера (бр. 155. код М. Поповића) 2 ф. 36 нов., 1 сребрњак по 5 нов.; свега: 2 ф. 41 нов. Из Жаоља, (бр. 129. код П. Е. Сарајлије) 5 ф. 76 нов.

Из Шиде (бр. 152.) 4 ф.; (бр. 153.) 4 ф., (бр. 154. у касини) 7 ф. Свега: 15 ф. Из Сомбора (прко урд Заставе послао Д. Ј. Поповић) бр. 176. код С. Мировића 3 ф. 4 нов.; бр. 177. код А. Лугуљерског 4 ф.; бр. 178. код др. В. Максимовића 3 ф. 52 нов.; бр. 179. код С. Теодоровића 5; бр. 180. код Ј. Јерасовић 7 ф. 26 нов.; Д. Ј. Поповић ради округлине своте 18 нов. Свега: 23 ф.

Из Вршца, од 12. маја до 16. јула скупљено је: бр. 65. код Ан. Вонарског 17 ф. 36 нов.; бр. 271. код истог, 26 ф. 96 н.; бр. 272. код Н. Теодорсјевића 1 ф. 75 н.; бр. 273. код Ј. Мирковића 3 ф. 40 н.; бр. 274. код А. Далс 3 ф.; бр. 275. код М. Ј. Поповића 70 н.; бр. 276. у певач. школи 20 ф. 33 н.; 1 руб. по рубљ. 5 цванц. 3 по 20 коп.; 3 по 10 коп.; 1 по десет кр. у ср-бру; бр. 277. код К. Обрадовића 2 ф. 60; бр. 278. код Милутиновића 2 ф. 33 нов.; бр. 279. код С. Г. Петровића 2 ф. 21 нов.; бр. 280. код Ј. А. Јурице 3 ф. 13; бр. 281. код Ј. Ригове 43 нов.; бр. 282. код К. Стефановића 1 ф. 14 нов.; бр. 283. код Н. Јовановића 2 ф. 78; бр. 284. код К. Г. Об. Адонића 1 ф. 50 нов.; бр. 286. код С. Ђоковића 37 нов.; бр. 287. код В. Барјевића 11 нов.; бр. 288. код А. Малосевића 1 ф. 85 н.; бр. 289. код др. Савића 1 ф. 44 нов.; бр. 290. код То. Ђорђевића 49 нов.; бр. 291. у чимарској задруги 1 ф. 89 нов.; бр. 292. у кабанчар. задруги 1 ф. 52 нов.; бр. 293. код В. Деметровића 2 ф. 50; бр. 294. код А. Недељковића и сивоца 1 ф. 50 нов.; бр. 295. у певач. школи 9 ф.; бр. 297. код П. Формана 40 нов.; бр. 298. у кабанчар. задруги 1 ф. 40 нов. Свега: 112 ф., 19 нов., 1 руб., по руб., 5 цванц., 3 по 20 коп., 3 по 10 коп., 1 по 10 кр. у ср-бру.

Из Панчеве до сад још нисмо добили извештаја о прилозима из појединих ковчежића; но засад само толико јављамо, да је тамо у 14 ковчежића скупљено и то: за марг 128 ф. 72 нов.; за април 79 ф. 17 нов.; за мај и јуни 57 ф. 35 и по нов. Свега: 265 ф. 24 и по нов., која се свота валази у тамошњ. ј. штедионици.

Јавна захвалност.

Овогодишња главна скупштина друштва за срб. народ. позориште са особитим је задовољством примла поднесени јој извештај о родољубивом и примерном одзиву, што га вађе њега лављави позив на србске родољубе ради прилагења на народно позориште у Новом Саду, услед чега се стеклоше многи и знатни прилози са свију страна, што тако криво засведочавају право родољубље и пробудјену свест за све што је племенито и корисно, и што уједно дају ваљбољу гаранцију за унапређење и одржање овог омиљеног народног завода. Зато овогодишња главна скупштина радујући се овако доста лепом појаву не сме пропустити а да пред целим народом не најави од своје стране најусрднију захвалност како свима приложницима: у Араду, Баји, Б. Цркви, Ст. Бечеју, Бечкереку, Вршацу, Вршцу, Вапцар-хелу, Старој, новој и босанској Градишци, Глагољу, Дубици, Ердевику, Елемиру, Земуну, Јаску, Јаркову, К. Бањани, Комлошу, Кузмину, горњи Карловци, Кечкемету, Липови, Митровици, Н. Саду, Окућани, Ошани, Панчеву, Ст. Пазови, Ст. Паланки, Пешти, Попинци, Ружи, Сентомошу, Сенти, Сегедину, Сомбору, Телишвару, Турији, Црној Бари, Црпаји, Чакову, Уздину и Футогу — тако и у

опште свима родољубима, који се ревностно заузимаху око култења прилога; затим појединим родољубивим приложницима, наиме: пречаст. г. С. св. Михаљевићу архимандриту Сентјурском, г. Стев. Врашевићу из Панчева, гђи Софији Пасковићеној рођ. К. мбер из Н. Сада, као и дачним госпођама новосадским и панчевачким, а тако исто и честитим руским занатлијама; после срб. грађ. члгавици у Митровици, срб. певачким дружиницама: у Земуну, Вршци и Н. Саду; дружиницама србске учене се омладине, као: „Предини“ у Пешти, „Слоги“ у Сегедини, „Пчели“ у Вапцархелу, и „Застава“ у Кечкемету; трговачкој омладини у Б. Цркви и Сомбору, као и омладини у Араду и Бечкереку; напоследку честитим родољубима, који народ. позоришту поклонише њина и других разних ствари, нарочито: Сл. Кикиндског магистрата, и г. г. Ђ. пл. Новичу, Божидару Вујићу из Суботице, М. Максимовићу, П. Стејићу, Сави Суботићу, др. М. Политу, Данилу Манојловићу, К. Продановићу, Милошу Димитријевићу, Ст. Јовановићу, Ст. Николићу, Мл. Стојковићу из Н. Сада, Ђ. Старићу из Н. Бечеја, Ј. Исаковићу из Мил. Јоцићу адв. из Ст. Бечеја, Гед. Леовићу и В. Мороквићу из Сомбора. — Дај боже, те се и сви остали србски синови угледади на ове честите и ревностне подпомагаче народне просвете и напредка. Слава им!

Из главне скупштине друштва за срб. нар. позориште држане у Новом Саду 30. јула 1869.

Др. Јов. Суботић, с. р. начелник друштва за срб. нар. позориште.

Ф. Оберинжевић, с. р. тајник срб. нар. позоришта.

Позив

на ванредну беседу с игранком

што је приређује српско новосадско певачко друштво 3 (15) септембра о. г. као на дан главне скупштине „Матице Српске“ а у почасти члановима матичним.

Подробнији програм изнеће се за који дан, за сада само толико, да ће у тој беседи суделовати: Ирина и Софија Ковина, Илија Огњановић и А. Хаџић, и да ће певачко друштво певати све одабране песме и један збор војнички из опере „Изонгија“ од Гаука.

Улазнице се продају по 1 ф. а. вр. од особе, а могу се добити код Мите Коде, друштвеног благајника. Одбор.

Јаван договор.

Г. М. Д. у Т. Предплату за 4 претплатника са 14 фр. примили смо; од ових урачунали смо срп. Ч. и М. Н. по 3 ф. 50 н. за II. четврт 1869. Јер од њих предплату за ову добили нисмо. За друга два претплатника тече претплата од III. четврти. И шаљу се новине испрејавно; извидите на тамошњој пошти, где је урск застајана?

1. Ј. Ј. пошт. о. ф. у Т. Рачи, ваш, што се шаљава новача тиче, стоје, али од ових урачуљено вам је 5 ф. за III и IV. четврт 1868 а друга у дванад послати 7 ф. за I. и II. четврт 1869.

Г. Д. Г. у С. ваш је рачун испрерањен. За г. П. М. нисмо за II. четврт пријали, зато смо чрез вас послати претплату у II. четврт 1869 урачунали.

Г. А. З. у С. Признаница ваша издата гласи иста од 1. марта до 1. септембра; али почел смо ми вама новаче од 1. јануара т. г. шаљати почел, те нам још до излазка III. четврти подину једну четврт августете.

Трговина и обртност.

Извештај о радњи Панчевачког штедионице месеца августа 1869.

Table with financial data: Примаче: Готовина прошлога месеца 13329 ф. 06 н. Улози овога месеца 112338 ф. 18 н. Уплаћене менице обичне 39105 ф. 00 н. Есконт меница обичних 1374 ф. 29 н. Зјмови на залог 63 ф. 00 н. Камате банова на залог 53 ф. 88 н. Писарине 1 ф. 20 н. Штампе 6 ф. 80 н. Total: 167517 ф. 40 н.

Table with financial data: Издавање: Враћени улози овога месеца 68280 ф. 92 н. Камате на улоге 150 ф. 34 н. Есконтирате менице обичне 67402 ф. 00 н. Зјмови на непокретности 7360 ф. 00 н. За плату 2246 ф. 43 н. Готовина за следећи месец 20154 ф. 33 н. Total: 167517 ф. 40 н.

Панчево 31. августа 1869.

Панчевачка штедионица. Кикинда 18. августа. Шеница прла 88 фун. 5 ф. 25 н. Раж прва 78 фун. 2 ф. 50 н. Јечак пр. 66 фун. 2 ф. 10 н. Зоб 44 фун. 2 ф. Кукуруз 72 фун. 2 ф. 20 н. Мундмеа 11 ф. Семелмеа 9 ф. Бело брашно 7 ф. 70 н. Лебно брашно 7 ф. Грашак 4 ф. 50 н. Сочаво 4 ф. 50 н. Пасуљ 4 ф. Кромир 1 ф. 50 н. Сено цента 3 ф. 30 н. Дрва 18 ф. 50 н. Фат. Уљна 1 ф. 10 н. цента. Свеће лојне 36 н. фунта. Савуна 34 н. фунта. Гољеина 22 н. фунта. Со 7 н. фунта. Вина ова 40 н. Цива ова 24 н. Ракије ова 80 н. Сирћета ова 24 н.

ОГЛАСИ.

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА Лазе Вуковог у Новом Саду потребује једног помоћника. 227-1-3.

дају се у скупу или у одељеним свотама на једну или више година на сигуран реалитет под интерес. Известити се може код одправништва листа овог. 224-2-2.

СИРЋЕ

препоручује долеподписани како бола тако и шилера као и правог винског сирћета по најмеренију цену.

Сава Јаквић

трговина шпедераја земаљски производа и фабрика сирћета на главној пијаци бр. 43. у Новом Саду. 215-3-3

ОБЈАВА СВИМА

нарочито благородним Митровчанима

Подписани фотограф и умјетни живописац узима част п. н. публици објавити, да се јошт ради србског нар. конгреса у Карловци занима, али да ће скорим временом у Митровицу доћи, да штовава публику и врјателје фотографије послужи, уједно јављајући, да долази са тако великом оправом да претезније у целој мађарској зем. Умољавам дакле господу Митровчанима и другу кои се фотографом послужити желе да би се за кратко време претрилли, и на мене пречекали, јер ће добити онда слике од умјетника, кои је први у Пешти фотографију отворео, и на њу много жртвовао пролажећи кроз више царевина и тражећи свуда најбоље изсуство, те је у толико и усудио, да се су ма коим фотографом о успјехом кантипати може.

Георги Кнежевић

фотограф и сликар 191-5-6

ЛИЦИТАЦИЈА.

Ц. к. управна грађевине у Петроварадину, даје на знање да ће 21. септ. ове године 100 фати врбови дрва на лицитацији оном ко готових новача највише давао буде продати.

Дрва су ова прошле зиме сечена и стоје на гласицу преко пута од велике фортификаторске авлије за грађевину. Цепанице су 3' дугачке а фат има 6' висине и 6' дужине.

Који су ради ова дрва купити нека се речевог дана у 10 часова пре подне у великој фортификационој авлији у Лудвидсталу, ди ће се лицитација држати, нађу.

У Петроварадину 2. септембра 1869.

228-1-3.

Стечај.

На овдашњој српској општинској школи управљена су ова учитељска места: један учитељ 4. разреда са годишњом платом од 700 фор. а. вр. 60 фор. за стан, 3 фата дрва; 4 учитеља са год. платом од 500 фор. а. вр. 60 фор. за стан, и 3 фата дрва; 3 подучатеља са годишњом платом од 300 фор. 36 фор. за стан, и 3 фата дрва, и једна учитељка са годишњом наградом 120 фор. а. вр. 3у поучење поменутих места аписује се стецај до последњег септембра о. г. по новом.

Потражитељи имају својим сведоцима доказати да су на каљвом педагогичком заводу учитељски испит са добрим успехом положили, ирвенство пак имају они, који су у Сомбору учитељски испит са добрим успехом положили. Уједно се примењава, да учитељ 4. разреда има сити уједно надзорник над осталим општинским школама србског предавања. Од пр. кр. мајстра Панчева 16. августа 1869. 222-3-3.

Стечај.

За управљену учитељску штацију II. разреда у Далу. плата је 315 ф. а. вр. 7 јутага земље, један комад баште поред школе и 20 ф. а. вр. у име накнаде с ана. И тога ће учитеља дужности бити, не само свецким и недељом, но и сваки дан са ученицима свјима, као и учитеља I. разреда у цркву на богослуженије или и службоу певца одржавајући.

Проститељи имају прошењати своја ивструирање, и на пречастну консисторију у Карловци управљена дому поднабеном до 16. (27.) септ. т. г. послати. У Шиду 17. августа 1869. 223-3-3 Димитрије Марковић прот. вуковски и обрж. шк. управитељ.

ОБЈАВА.

Од стране магистрата вр. пр. дистрикта в. кикиндског овине се до општег знања доставља, да услед милостиве уредбе кр. унг. министарства правосудја од 9. окт. 1868 ор. 13957 самостално дистриктско грунтовно знање у живот ступа, и да след тога вољне грунтошни књига, десет дистрик. општина, код грунтовног знања сл. торонгаске жупаније 30. септ. т. г. у 6 сати у вече престаје а 1. окт. т. г. у 9 сати пре подне у В. Кикинди почиње.

У В. Кикинди 28. августа 1869.

Лазар Видић дистри. врх. судија. 221-2-3

Сава Сремчевић

у Новом Бечеју потребује за своју мануфактурну трговину једног од млађи година спомоћника, који би исто место заступити желео нека се што пре на пету фирму писмено обрати. 176,10-10.

Уредник и издаваатељ др. Свет. Милетић.

ти и твоја теби подобна дружина, таки и упропастише баштинство Душаново, таки и поринуше народ српски у робство, са таки је и зачале и иза других народа и заостао, а таки и теби подобни и данас раде, да баштинство Душаново свачије пре него српско буде, зна народ да ти и теби подобна злосретна дружина, нигда неће покренути чашћење ослобођење и уједињење Душановог баштинства, неспомини имена Душанова кога су таки и теби подобни и упропастили јер се у гробу преврнути мора.

Даље грди та пашквила — клеветница — писаца подлистка Заставиног „да је убица кнез Михајла.“ О гадна и гадна клеветничка кркетуша! Та висте то са вашиим начелником Дервиш Мухтахом С. и са већ ослепљеним Муседимом М. хтели да сплетете, та лагали и лагасте и клеветасте, мада добро знадесте да писац подлистка и дописник Заставин, ни најмањег удела у том крвном делу нема. Та судом је доказано породице црне и гнусне лажи, да је та твоја, Вукашиновачка дружина делом у том крвном убиству учествовала, и дасте настојали да на друге баците; та познатоје да је Андрејић Земунски и друга црпа и продана дружина с којом се ти и сада и увек дружиш састајеш и сапаштаваш, на том убиству радила, па како се усуђујеш ти паклена душо истини у очи пљувати кад је Земунски Андрејевић твој пријатељ, који је, увек — у Карловцима само код тебе — код полицаја Барајеваца — у патријаршију код г. гр. ор. патријарха — мајора Милића и Јове Пантелића свраћао и диване и договоре водио, као што је сада и о сабору вас походио, кад је од вас до града путовао, и једном Земунцу, својим пријатељством код Јове Пантелића — другу класу скидао, а ви сви са шњима заједно грдите клеветате и опадате, дописника Заставиног, заборављајући да му сотим сведочије да је поштен и слободан Србин, и да као ваљан Србин и члан уједињене омладине своју дужност савестно врши, те да вам језато и крив што је жив; та г. полицај Барајевац је ходао подуђани, пак и код г. К. тегрђаше дописника Заставиног, велећи, како се можете шњима разговарати, те му се људи смејаше, знајући, зашто овај поштена човека грди. Та ти матора јарчино, и твоја, као што у пашквили велиш — „отмена 14-главна дружина“ покушасте га из ваздуха и ваших таландара и сокак-лакрдније, покушљених лажи, да поштена човека окалате, уништите и с пута уклоните, што вашој себичности и сујетном властољубљу смета, та зар си заборавио, што си сам причао, кад си са суочењу у крчку дошао, како о теби у истражном протоколу стоји: „Nachdem der J. V. ein bekantter Trunkenbold ist, mit dem man nie ein ernstes Wort spricht“ и т. д. и т. д. То се види како сте важан постали, а за нашег брата С. А. из З. веласте да стоји: „Nach dem der S. A. ein allgemein bekantter Spitzel ist“, то се зна да лаже што говори, а ваш достојни друг J. J. T. велеше, да овако о њему протокол вели: „der J. J. steht im Rufe eines Spitzel“ итд. итд. Лепа дружино, дико мушарства, но да споменем неколико имена од тог његовог друштва Е. Балтович подлистка пашквиле, његов драги пријатељ Стеван Андрејевић земунски, М. Тодоровић цинцар, пак Будимио, којег оклеветани и неповнашаше, пак г. Шик фервалтер, пак чедо језовитско г. Ауер сенатор, и пр. све сами цинцар, и бахијанерски бирократ, чист Србин, — довољно да народ суди и види, ко се љуби и грди, ко с ким шурује, слаже и тргује. Та таки као ти и теби подобни узроци су погубији несретног кнеза Михајла.

У својој подлој грдњи и опадању, топећи се, вели пашквилант „тај отац омладине, као што се он сам назива“, а незна јадна губава кркетуша, да је то најљуђа реч која се изустити може, та сово мрачна, зар незнаш, што и најмлађи члан омладине, што и најмање дете зна, да је омладина народ, да је омладина вечита, да у омладино нема отаца и деце, да нема млађешина и старешина, него браће, која су по своме раду и по својој тежњи сва једнака, и само би људи поган клеветник могао оно увести, као да је дописник Заставин рекао, да је „отац омладине“ ако је можда кад год н. п. разговарајући се с којим млађим братом и чланом омладине, можда више у шали употребије реч децо. О руго људска и српска! Зар мишљасте поштена човека опадајући и лажно клеветајући понизити, гробни трбушарски црви и пауци, не наситите над слободним и поштенним човеком вашу сплеткашку клеветљивост, стрв је измет-великашки, и црна чета мрачна гроба и ђаволи за вас.

Сада истом завршује се пашквила Е. Б. са озбиљским жабијим кркетом, лажући, да је писац подлистка Заставиног најмљеник душманина српског народа где је Е. Б. и дружина му, рад би и друге умешати, те да је о бомбардању Београда 1862 год. некаквим кумом војвој кола конгревски ракетла за Ашира у Белегишу!!! где су ноћу на чамцу 12 Турака дочекали и братски се љубили, — (кад их зна колико их је, он се шњима и љубио), „и еспап претоварили“ сад олет еспап нису ракетле (грдећ и даље још збор код ајмашке цркве) аха; дакле ту боли те, што пашквиланта потурују лажући још даље, да је дописник Заставин, ових дана по једном трговцу (ваљда његовом оцу, та он има рода у Турака) са босанске границе поздравлио Асана Турчина (добро кад није његовог брата, новосадског асана) или измет Балшића и Стратимира Новосадског. Да је оно у реду, велећи даље, још је под судом (невин се и поштен човек небоји судова) али њему то ништа несмета, да иде, тумара, пише брошуре, пише у Застави (е није него да у ваше пашквиле пише и лаже, пак би онда добро било) хули поштене људе, свештенство, црквунашу и честите Србе вређа. Ако је он и Андрејевић земунски честити Срби, онда ђаво га знао, какви су заиста ваљани људи (да јих само од народа одроди.

Каквих безобразних, каквих глупих, каквих клеветљивих и каљајућих рукописајемих лажи и блувотина, та таки подлаци, лаже и љушкавци беху и они фарисеји, који Христа клеветаше и убише, али није ни чудо шта та несретна чета проданих црних душа није већ употребљавала да своја дела другим поштенним људма намете, пак што неби и ово још покушали.

Та сваком који год дописника Заставиног познаје а многи га честит брат познаје, познато је да он не само није турски него ничиј на свету најомник, пак ни самог српског народа најемник, него слободан радни и Србин, ком је част што са честитом српском браћом на поштенном раду за бољак напредак, јединство и слободу српског народа бити може, та ниг је мати тога родила, који би му онако гадну лаж и клевету у истину засведочити и доказати могао. Писац подл. Заст. нигда у свом животу није бијо у Белегишу и његовом хатару, а не да је српским ђаволима ракетле носију, та злосрети цинцарски робе, да је твој пријан Ашир-Машир-паша,

каколи се зове, имао тих ракетла, зар јих неби београд — осетије, куго људска, та треба да знаш; та турци су мила браћа Е. Б. пашквиланта и његовог верног брата С. А. Земунског.

Та кад би писац Застав. подлистка и дописник хтео вама одговарати; могло би се на тадање правителство кнеза Михајла позвати, да је баш онда у интересу тог правителства (које је за патријотично држао) и кнеза српског дакле и народа српског радије, — али није њему до тога стало, него само да разсветли и покаже боље сплеткашку и интригантску дружину.

Што се љубљења са 12 турака љушкавачка цинцарска душо тиче, то сваки види да је празна лаж и измишљотина, јер кад небијаш нигда у Белегишу — немогах се ни љубити с турци, али подлистка пашквиле Е. Б. можно је да се шњима љубије, пак тако с овнујском озбиљношћу тврди, јер је познато да је Е. Б. пред убиство кнеза Михајла, јавио у кавама дерао се: „Имам писмо од др. . . кнез Михајло узима кћер, турског султана Вагиму за жену, пак ће добити Босну и Мираз а стару Србију и остало Душаново царство, под Арач као и Србију!!! (Сопотвене речи), пак онда је држао пијанку и плаћао вино на тај рачун, распитујући шта ко о томе мисли, те мало у тој пијанки с неким ковачима није се и почупао. Кувачко цинцарски та овако што могу само подказивачки љушкавци чинити; — Пак онда онда би се боље пашквиле-подлистка и дружина позвала још и ово и његову фиксу идеју и сопствене речи, овог болесног човека да наведем којим сам сведочи, да је у сродству с турцима, — и које он и трезан и осветљен духом Вахуса, сасвим озбиљно приповеда „ја нисам прост србин, а нисам ни цинцар као што говоре да сам и да моје име од Турске речи балта сикира балтаџија сикираш долази, него сам ја од праве српске и благородне великашке крви, и то баш од колена Балшића!! (Чујмо!!) Зетски господара, тог племена што је баш род са Душаном била и узети слепо дарила, те се временом од балшића направије балтович, а ја имам још жива рода и то турака који се балшићи зову у Албанији и у Босни, пак кад се турска ослободи онда ћу ја бити благородник принц „великаш.“ Благо Србима добро те Карловачки измет Балшић од мушке лозе, а новосадско је измет-балшића од женске лозе, те ћеду се моћи спојити да буде једна династија.)

Ово је и код гр. ор. патријарха за сталом приповедано, и ко га год хоће да слуша, а да се види, да он озбиља тако мисли и говори, то ћу још навести, да је на суочењу с Радвановићем, ово своје родословије и брату Асту и Сарвашу почео приповедати, док му незакратише; а што неку измишљотину о поздраву асана по трговцу са босанске границе, тој се лажи мора свако насмејати, то је измишљотина, достојна њега и лудога Јове, та оваку лаж могу само кандидати и чланови луднице рећи и написати. Та сам цинцарски сплеткаш прича, како је прије неког времена скупчио друштво, пак отишао у врбару на Дунав у вече, те пије и пуцао и дерали се, а овамо послао човека да разнесе глас и вароши да су пуштахије, да се тим вели заплаши некога, да неиде то вече у друштво где он није имао пристуца, али вели, „није ми испало за руком“ — а ми му велимо, неће ти ни ова лаж испати за руком. Што је пак писац

још под судом, то он незна ни сам зашто, а ваљда зато, што се нема зашто судити, као што ти и твоји „браци“ Андрејевићи, Шикови и Ауери хтедоше, те што ипак пише „брожуре“ (мисли ваљда неопојан гроб,) и пише у Заставу, а не у ваше пашквиле, то је знак, да је невин и да се као невин не плаши судова, јер мирна и поштена и невина српска душа има мирну савест, пак се не плаши ничега, пак ни сами лажи и клевета. —

„Још нешто за бољу слику турског „балшића“. Владика Б. Ковачевић путовао је за бахова времена по вршкотгорски намастери, те наиђе на познанство Е. Б., сврати се код њега, овога доцније посети земунски познати брат С. А. Владика Ковачевић одпутује, и после неколико дана доспе у апс у Темишвар, а један бахијанерски судија испитиваше, шта је где с ким разговарао, пак чак и по намастери, љушкавачко подказивање беше лажно, те се владика апса опрости. — Ово беше госп. Е. Б. пак како прође, али то ће ваљда рећи да је случај.

Напоследку још ово велим: ако подлистка пашквиле докаже и осведочи да је писац подлистка заставиног и дописник икад, па ма и једанпут само бије у Белегишу и белегишском хатару у своме животу — онда ћу веровати, да у цинцарској глави толико разума и памети има, колико у једној печеној овнујској глави на тандари, и никад више писати нећу, пак „ни чича Ђиру“ које баш није мала цена за њега.

А ако још пашквилант именује и докаже да је писац Заставе за којим и каквим г. д. поштенним човеком какву вређајућу неистину написао, онда ће дописник Заставин, ма да је и лудо, веровати, да је Е. Б. подлистка пашквиле турски Балшић.

Завршетак пак пашквиле приличи потомцима мушара и издајца, насљедницима црних дела Вукашина, Вука и Вујице, та и они су овако као и овај несретни турски измет Балшић и црна му дружина, увек на усти православе, српство и родољубље послали, и поштене Србе каљали, лагали, клеветали, завађали и убијали, све у корист свога властољубља, надувене сујете и себичности, а с тим српству пропад доноси, но ова чета са пашквилачом Е. Б. ма да је још гаднија и грђа од Вука, Вукашина и Вујице, то неће ипак сада српству нахулити, јер је Србин већ познаје и пренуо је већ свешћу, те се неће више дати од којекких којеговића и никоговића заводити. Јер видећи по овим грдњама калуђерских подлога, да је корист од мог маленог рада, да већ морају да устају и да мене лажу и клеветају, обећавам јих зато од сад још вреднији као писац подлистка и дописник Заставин и писац брошуре против тих ирачких ага и совуљага бити, а за доказ томе ево нек је на знање, даћу кроз 2—3 недеље издати један „тчет“ једног обштитељног манастира, заједно са завјетима и објетима калуђерским, на славенском и српском језику, пак наравно, још ћу навести и што су паметни људи одавно о том рекли, а и ја ћу, макар још две пашквиле добије, коју рећи, пак нека народ и свестна браћа пресуде и оцене, ко су најемници својих гадних страсти и душмани српски.

У Карловцима на велику госпођу 1869.

П. к.
писац Заставиног подлистка и дописник Заставин,